

VETERINAAR- JA TOIDUAMET

Mesi

Toidualase teabe esitamine ja märgistamine

Eesti mesinike teabepäev
01.11.2014
Jäneda

Tiiu Rand
Peaspetsialist
Veterinaar- ja Toiduamet

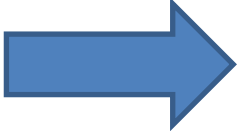
Millest räägime?

- Märgistamine <-> Toidualane teave
- Toidualase teabe esitamise uued nõuded
- Mee toidualase teabe esitamise nõuded
 - Mee müügapakendi märgistamine
- Lisandiga meetoote (mesi koos muu toiduga) toidualase teabe esitamise nõuded
 - lisandiga meetoote (mesi koos muu toiduga) müügapakendi märgistamine

Nõuded meele

- Mesi on toit, mis on õigusaktiga reguleeritud:
 - on määratletud, mis on mesi
 - on määratletud mee kui toidu seaduslik nimetus (nimetused)
 - on sätestatud koostis- ja kvaliteedinõuded
 - on kehtestatud teabe esitamise/märgistamise teatud üksikasjad

Nõuded meelega

- Vabariigi Valitsuse 19. veebruari 2004. a määrus nr 41 „Mee koostis- ja kvaliteedinõuded ning märgistamise erinõuded”
– kuni 12.12.2014
 - Põllumajandusministri määrus “Mee koostis- ja kvaliteedinõuded ning toidualase teabe esitamise nõuded”
– alates 13.12.2014
-

Mis muutub märgistamise/teabe esitamise osas?

- Sisulisi muutusi ei ole, kuid:
 - “märgistamine” asemel on “toidualase teabe esitamine”
 - segumee päritolu näitamisel ei kasutata enam sõnu “Euroopa Ühendus”, vaid “Euroopa Liit”
 - nt “Euroopa Liidust pärit mee segu” või
 - nt “väljastpoolt Euroopa Liitu pärit mee segu” või
 - nt “Euroopa Liidust ja väljastpoolt Euroopa Liitu pärit mee segu”

Miks “märgistamine” asendatakse “toidualase teabega”?

- Euroopa Parlament ja nõukogu võtsid 25. oktoobril 2011 vastu määruse (EL) nr [1169/2011](#), milles käsitletakse toidualase teabe esitamist tarbijatele (edaspidi „toidualase teabe määrus“)
- Toidualase teabe määrus kohaldub **13.12.2014**
- **Toidualase teabe määrus kehtestab toidualase teabe esitamise üldised nõuded, sh müügi pakendis toidu märgistamise üldised nõuded**
- **See tähendab, et:**
 - **alates 13.12.2014** tuleb toidu märgistamisel ja teabe esitamisel järgida toidualase teabe määruse nõudeid ja lisaks erisätteid, kui need on olemas
 - uued nõuded ei reguleeri mitte ainult toidu märgistamist, vaid toidualase teabe esitamist üldiselt

Toidualane teave

Tarbijale edastatav teave toidu kohta

müügi pakendi **märgistus**el

lisamaterjaliga, nt infolehel

muude vahenditega, nt toote esitlusel kaupluses,
teave e-poes, tootja kodulehel (internetis) ...

Uued nõuded

- Tarbija õiglane teavitamine
 - Teave ei tohi eksitada
 - Teave peab olema täpne, selge, kergesti arusaadav
 - **Toidule ei omistata haigusi vältida aitavaid, ravitavaid või ennetavaid omadusi**
 - Ka reklaamis või esitlemisel (ka internetis)
-

Uued nõuded

- Eksitamise vältimine
 - ei tohi anda mõista, et toit on **eriomadustega**, kui selliste omadustega on tegelikult kõik samalaadsed toidud
 - nt '*naturaalne* mesi' on eksitav
 - nt '*elus* mesi' on eksitav
 - toidu olemuse, koostise, päritolu jne osas
 - analoogtooted, imitatsioonid ...

Toidualane teave

Kohustuslik teave

- Üksikasjad, mis tuleb esitada

Müügi pakendis toidul tuleb kohustuslik teave esitada müügi pakendil või sellele kinnitatud etiketil - > märgistus

E-poes kauplemisel tuleb müügi pakendis toidu kohustuslik teave teha kliendile kättesaadavaks enne ostu/tellimuse tegemist

Vabatahtlik teave

Müügipakendis toidul

- **Kohustuslik teave** peab olema:
 - hästi nähtav,
 - **selgesti loetav** ja
 - vajaduse korral kulumiskindel;
- Kohustuslik teave ei tohi olla varjatud
- **Minimaalne kirjasuurus**
 - väike x-täht: kõrgus min 1,2 mm
 - erandiks väike pakend (suurim külg alla 80 cm²): x-> min 0,9 mm

Minimaalne kirjasuurus

- SUURED TÄHED / TRÜKITÄHED = A
- Numbrid = A
- Väike täht: x-kõrgus 1,2 mm

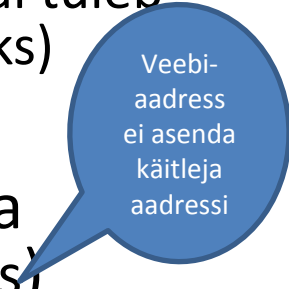
Pakendi suurim külg?

- Kuidas määratleda purgi “suurima külje pindala”?
 - suurima külje pindala leidmisel jäetakse välja purgi kaas, põhi, kumerad osad ja kael
 - purgi kaas (kaane pindala) võib olla eraldi “külg”

Mee toidualase teabe esitamise nõuded

- **Kohustuslik:**

- nimetus* *sammas vaateväljas
- netokogus*
- minimaalse säilimisaja tähtpäev
 - “parim enne: päev, kuu, aasta”
 - “parim enne ... lõppu: kuu, aasta” (sellise esituse korral tuleb lisaks esitada mee partii number jälgitavuse tagamiseks)
- päritolumaa/päritoluriik või -riigid
- tootja või pakendaja või müüja nimi või ärinimi ja aadress (importimise korral importija nimi ja aadress)
- vajadusel säilitamistingimused (nt hoida jahedas ja kuivas)

Veebi-aadress ei asenda käitleja aadressi

Nimetus

- Mee seaduslik nimetus on “Mesi”
 - mesi on looduslik magus aine, mida toodavad mesilased
 - mesi peab olema kuumutamata ulatuses, mille tagajärjel mee looduslikud ensüümid laguneksid või oluliselt inaktiveeruksid ...
- Teatud juhtudel tuleb kasutada täpsemat nimetust ja teatud juhtudel võib kasutada täpsemat nimetust =>

Nimetus

- Teatud juhtudel tuleb kasutada täpsemat nimetust:

Kärjemesi	kaanetatud tervete meekärgede või nende osade müümisel
Kärjetükimesi/Kärjetükkidega mesi	üht või mitut kärjetükki sisaldava mee müümisel
Filtreeritud mesi	mee koostisele võõra orgaanilise või anorgaanilise aine eraldamisel on eemaldatud ka märkimisväärne kogus õietolmu
Pagarimesi	mesi võib olla üle kuumutatud, käärimistunnustega jne, mida kasutatakse tööstuslikult või muu hiljem töödeldava toidu koostises; lisaks tuleb esitada tarbijapakendil “üksnes kuumtöötlemiseks”

Nimetus

- Teatud juhtudel võib kasutada täpsemat nimetust (nimetus “mesi” on samuti õige):

Õiemesi ehk nektarimesi	taimede nektarist saadud mesi
Lehemesi	peamiselt elusate taimeosade ja neist toituvate purukate (<i>Hemiptera</i>) eritistest saadud mesi
Nõrutatud mesi	lahtikaanetatud haudmeta meekärgede nõrutamise abil saadud mesi
Vurrimesi	lahtikaanetatud haudmeta meekärgedest tsentrifugaaljõu abil eraldatud mesi
Pressitud mesi	haudmeta meekärgede pressimisel kuumutamata või mõõdukat, temperatuurini kuni 45 °C, kuumutamist kasutades saadud mesi

Mee nimetusele võib lisada

(filtreeritud ja pagarimesi välja arvatud)

- Nimetusele võib lisada teavet, mis viitab:
 - õitele või taimedele, millelt korjatud (kui pärineb ainult või peamiselt nendelt õitelt/taimedelt) -> nt kanarbikumesi
 - kohale, kust pärineb (piirkond, territoorium, topograafiline päritolu), kui pärineb üksnes märgitud kohast
 - eriomasele kvaliteediomadusele

Filtreeritud mesi ja pagarimesi

- nende toodete korral tuleb ka konteineril, pakendil ja kaubaga kaasas oleval dokumendil kasutada nimetust “filtreeritud mesi”/”pagarimesi”

Päritolu esitamine

Eesti mesi , Hiina mesi jne	esitatakse päritolumaa/päritoluriik, kus mesi on korjatud
liikmesriikide nimed, kus korjatud või “Euroopa Liidust pärit mee segu”	kui mesi (mee segu) pärineb mitmest EL liikmesriigist, võib riikide nimed asendada sõnadega “Euroopa Liidust ...”
riikide nimed, kus korjatud või “väljastpoolt Euroopa Liitu pärit mee segu”	täpsed riikide nimed võib asendada sõnadega “väljastpoolt Euroopa Liitu ...”
riikide nimed, kus korjatud või “Euroopa Liidust ja väljastpoolt Euroopa Liitu pärit mee segu”	täpsed riikide nimed võib asendada sõnadega “Euroopa Liidust ja väljastpoolt ...”

Toitumisalane teave

- **Toitumisalase teabe esitamine meel ei ole kohustuslik ja ei muutu kohustuslikuks**
- kui toitumisalast teavet soovitakse esitada vabatahtlikult, siis alates **13.12.2014** on toitumisalane teave järgmine =>
 - (toitumisalane teave muutub -> uued nõuded toidualase teabe määrusest)

Toitumisalane teave

Toitumisalane teave	100 g kohta
Energiasisaldus	kJ/kcal
Rasvad	g
millest küllastunud rasvhapped	g
Süsivesikud	g
millest suhkrud	g
Valgud	g
Sool	g

NB! Sool on soolasisalduse ekvivalent, mis arvutatakse naatrium x 2,5

Kui asjakohane, siis teabe lähedusse võib lisada, et soola sisaldus tuleneb ainult loodusliku naatriumi olemasolust

Lisandiga meetoote toidualase teabe esitamise nõuded

- Lisandiga meetoode -> mesi koos muu toiduga, nt “**Mesi sarapuupähklitega**”
- kehtivad toidualase teabe esitamise üldnõuded, mille kohaselt esitatakse:
 - toidu nimetus
 - koostisosade loetelu (algab sõnaga “**Koostisosad**”)
 - allergiat või talumatust põhjustavad ained
 - koostisosade loetelus või nimetuses või nimetuse juures esitatakse toote nimetuses rõhutatud koostisosa kogus %ga
 - netokogus
 - ‘parim enne’/’parim enne ... lõppu’
 - vajadusel säilitamistingimused
 - tootja/valmistaja või pakendaja või müüja (või importija) nimi/ärinimi ja aadress

nt: **Mesi sarapuupähklitega**

Koostisosad: mesi, terved sarapuupähklid 5 %

jm kohustuslik teave

Allergeenid

- Teatavad allergiat või talumatust põhjustavad ained või tooted -> allergeenid
- Allergeenid toidualase teabe tähenduses on kindel loetelu, mis esitatud toidualase teabe määruse II lisas:
 - gluteeni sisaldavad teraviljad: **nisu** (nt speltanisu ja turaani nisu), **rukis**, **oder**, **kaer** või nende hübriidliinid ja neist valmistatud tooted, välja arvatud:
 - ... koorikloomad, kala, muna, piim ja piimatooted, soja, maapähklid, pähklid ja mandlid, seller, sinep, seesamiseemned, lupiin, molluskid, SO₂ ja sulfitid (kui üle 10 mg/kg või 10 mg/l) ja neist valmistatud tooted, v.a ...

Allergeenid

- **Müügipakendis** toidul tuleb allergeenid esitada märgistusel:
 - koostisosade loetelus
 - allergeeni nimetust rõhutatakse trükikirjas (muu kirjatüüp, stiil, taustavärv ...)

Allergeenid

Segu meest ja sarapuupähklitest

Koostisosad: mesi, **sarapuupähkel** (5 %)

Allergeenid

- Kui toidul ei tule koostisosade loetelu esitada (nt väike pakend suurima küljega alla 10 cm²), siis tuuakse allergeen(id) eraldi välja:
 - nt „Meega maitse segu lihale. Sisaldab: sinepit“ (*allergeeni nimetus*)
 - kui aga väikeses pakendis oleva toidu nimetus juba viitab allergeenile, siis piisab nimetusest, nt ‘Segu meest ja sarapuupähklitest (5 %)’

Toitumisalane teave

- Kohustuslik alates **13.12.2016**
 - **Müügipakendis toidu märgistusel**
 - Teatud **eranditega**, nt:
 - ühest koostisosast/koostisosade grupist koosnev töötlemata toit -> **mesi**, munad
 - **pakendi suurima külje pindala alla 25 cm²**
 - toit, millega tootja varustab väikestes kogustes **vahetult lõpptarbijat või kohalikku jaemüüjat**, kes vahetult varustab lõpptarbijat
 -

Lisandiga meetooted ei ole erandiks, seega on kohustus esitada toitumisalane teave, v.a juhul, kui:

- *pakendi suurim külg on alla 25 cm²*
- *toit, millega tootja varustab väikeses koguses vahetult tarbijat või kohalikku jaemüüjat*

Toitumisalane teave

Toitumisalane teave	100 g kohta
Energiasisaldus	kJ/kcal
Rasvad	g
millest küllastunud rasvhapped	g
Süsivesikud	g
millest suhkrud	g
Valgud	g
Sool	g

NB! Sool on soolasisalduse ekvivalent, mis arvutatakse naatrium x 2,5

Kui asjakohane, siis teabe lähedusse võib lisada, et soola sisaldus tuleneb ainult loodusliku naatriumi olemasolust

100 g toit.teabe sisu võib täiendada ühe või enama toitainega järgmisest loetelust:

- Monoküll-ta RH (g)
- Polüküll-ta RH (g)
- Polüoolid (g)
- Tärklis (g)
- Kiudained (g)
- Vitamiinid ja mineraaltoitained, mis on esitatud toidualase teabe määruse XIII lisa A osa punktis 1 ja mida on märkimisväärnes koguses
 - ühikud -> XIII lisa A osa p 1
 - märkimisväärne kogus -> XIII lisa A osa p 2

Toitumisalase teabe saamine

- Esitatakse keskmised väärtused, mille aluseks on:
 - tootja analüüs toidu kohta või
 - arvutus kasutatud koostisosade teadaolevate või tegelike keskmiste väärtuste järgi või
 - arvutus üldiselt kehtivate ja heakskiidetud andmete järgi
 - nt NutriData tõendus põhine Eesti toidu koostise andmebaas

Andmebaasi lühiviide:
©NutriData toidu koostise andmebaas, versioon 6.0,
www.nutridata.ee, 2014.
- energiasisaldus arvutatakse toitainete koguste põhjal kasutades koefitsiente

Toitumisalane teave

- Vabatahtlikult võib toitumisalast teavet anda lisaks:
 - Portsjoni/tarbimisühiku kohta
 - %des võrdluskogusest (100 g ja/või portsjoni/tarbimisühiku kohta)
- Teatud osa toitumisalasest teabest võib korrata pakendi põhivaateväljal, nt:

Toitumisalane teave

13.12.2014-
13.12.2016

- Vabatahtlik, kuid kooskõlas uute nõuetega

Alates
13.12.2016

- Kohustus esitada kooskõlas uute nõuetega, v.a erandid (mesi on erand, lisandiga meetoode ei ole erand)

Üleminekuajad (1)

- Toitu, mis on viidud turule või märgistatud enne 13. detsembrist 2014 ning mis ei vasta toidualase teabe määruse nõuetele, võib turustada varude lõppemiseni
- Kokkulepe:
 - uutele nõuetele mittevastavat etiketti/pakendit võib ära kasutada Eesti turul veel kuni 6 kuud alates 13.12.2014, st kuni **12.06.2015**
 - kui mittevastav on ainult toitumisalane teave (esitatud on vana toitumisalane teave), siis võib etiketti/pakendit ära kasutada Eesti turul veel kuni **12.12.2016**

Üleminekuajad (2)

- Arvestada tuleb ka uue mee määruse (eelnõu) nõudega juhul, kui tegemist on:
 - Euroopa Liidust pärit mee seguga või
 - väljastpoolt Euroopa Liitu pärit mee seguga või
 - Euroopa Liidust ja väljastpoolt Euroopa Liitu pärit mee seguga.
- Müügipakendil tuleb seni kasutusel olnud väljend 'Euroopa Ühendus' asendada väljendiga 'Euroopa Liit'
- Nõue jõustub eelnõu kohaselt 24.06.2015. Enne seda kuupäeva turule viidud või märgistatud mett, millel on veel väljend 'Euroopa Ühendus', võib turustada kuni kauba lõppemiseni

Üleminekuajad

13.12.2014

- Uued nõuded:
- tähemärgisuurus,
- allergeenid rõhutatult,
- vana toitumisalast teavet ei või enam esitada

12.06.2015

- võib ära kasutada vana etiketti/pakendit vajadusel Eesti turul
- kui etiketil/pakendil on mittediagnostiline vaid toitumisalane teave (vana teave), siis võib ära kasutada Eesti turul kuni 12.12.2016

24.06.2015

- segumee märgistusel päritolu esitamisel ei kasutata enam sõnu 'Euroopa Ühendus', selle asemel 'Euroopa Liit'

13.12.2016

- kohustuslikuks muutub toitumisalase teabe esitamine lisandiga meetootel ('mesi ja muu toit')
- kuni 12.12.2016 võib Eesti turul ära kasutada neid vanu etikette/pakendeid, millel on mittediagnostiline vaid toitumisalane teave (esitatud on vana teave)

Kokkuvõte

- Toidualase teabe esitamine tarbijale
 - müügi pakendis toidu märgistus ja
 - muul moel esitav teave toidu kohta (ka kodulehel)
- Müügi pakendis toidu märgistusel on uus:
 - minimaalne kirjasuurus
 - allergeenid koostisosade loetelus eristuvana
 - toitumisalane teave alates 13.12.2016 arvestades erandeid
 - segumee päritolu esitamisel, kui asjakohane, ei kasutata enam sõnu 'Euroopa Ühendus', vaid 'Euroopa Liit'

Täna!

Küsimused?

vet@vet.agri.ee

tiiu.rand@vet.agri.ee

www.vet.agri.ee